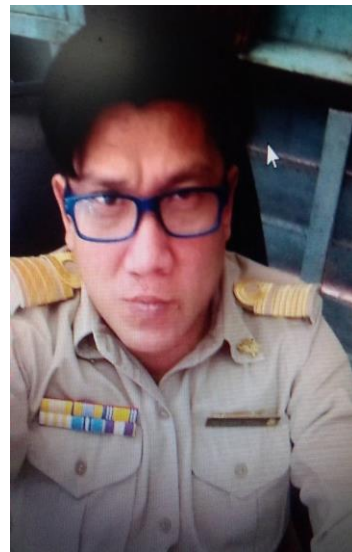

คู่มือการปฏิบัติงาน

การนิเทศการศึกษา

นายนรภัทร ประภัสสรางกุล

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา

คำนำ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาดำเนินอย่างเป็นระบบ มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จึงจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์รายบุคคลขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีทิศทางและบรรลุเป้าหมายของการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสืบไป

ผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาต่อไป

ประภัทร ประภัสสรางกุล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
บทนำ	๑
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล.....	๘
ส่วนที่ ๒ งานในหน้าที่รับผิดชอบ.....	๙
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่รับผิดชอบ.....	๑๑
ส่วนที่ ๔ ทิศทางการนิเทศ.....	๑๓
ส่วนที่ ๕ กรอบการนิเทศติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา.....	๒๔
ภาคผนวก.....	๔๔
มาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์.....	๔๕

บทนำ

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

๑. ความหมายการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งในอดีตและปัจจุบันเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษามีความหมายถึงกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามแนวทางของประชาธิปไตยที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับการนิเทศยอมรับเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

๒. จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

งานนิเทศการศึกษาคืองานที่ปฏิบัติกับครูเพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ

- ๒.๑ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของครูผู้สอน
- ๒.๒ เพื่อช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง
- ๒.๓ เพื่อช่วยให้ครูค้นหาวิธีการทำงานด้วยตนเอง
- ๒.๔ เพื่อช่วยให้ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพของตน
- ๒.๕ เพื่อช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- ๒.๖ เพื่อช่วยให้ครูมีทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้ และผลิตสื่อการสอน การวัดและประเมินผล เป็นต้น
- ๒.๗ เพื่อช่วยครูให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

๓. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้นิเทศ

ผู้นิเทศมีภาระหน้าที่หลายอย่างแต่หน้าที่หลักคือการช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนซึ่งต้องเกี่ยวกับกับงานหลายด้านและบุคลากรหลายฝ่าย นักการศึกษาหลายท่านจึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศไว้ ดังนี้

- ๓.๑ บทบาทเป็นผู้ประสาน (Coordinator) เช่น ประสานครูแต่ละระดับให้ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ประสานชุมชน ผู้ปกครอง
- ๓.๒ บทบาทเป็นที่ปรึกษา (Consultant) โดยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ครู และผู้รับการนิเทศทั่วไป
- ๓.๓ บทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม (Group Leader) คือวิธีที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ
- ๓.๔ บทบาทเป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ได้แก่ เป็นผู้ประเมินผลการสอน ประเมินผลหลักสูตร
- ๓.๕ บทบาทในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดประเมินผล
- ๓.๖ บทบาทเป็นนักวิจัย เป็นผู้ที่นำผลการวิจัยเสนอแนะให้ครูใช้ และดำเนินการวิจัยโดยเฉพาะการวิจัยปฏิบัติการ
- ๓.๗ บทบาทเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง โดยการช่วยเหลือให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพัฒนา

๓.๘ เป็นครูต้นแบบ คือ สามารถสาธิตการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่ครู และแนะนำวิธีการสอน แก่ครูได้

๔. งานการนิเทศการศึกษา

งานการนิเทศการศึกษาคือ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงาน ที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ งานการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) โดยผู้นิเทศจะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบคลินิก

๔.๒ งานพัฒนาบุคลากร (Staff Development) โดยการจัดโอกาสให้ได้รับการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น การจัดประชุม อบรม เยี่ยมชั้นเรียน แนะนำวิธีสอน สาธิตการสอน ตลอดทั้ง การประเมินครู เป็นต้น

๔.๓ งานการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) โดยผู้นิเทศและครูควรร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม เช่น การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ การตรวจสอบคัดเลือก ประเมินสื่อการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระ เป็นต้น

๔.๔ งานการบริหาร (Administration) โดยผู้นิเทศจะต้องดำเนินงานที่ต้องมีการตัดสินใจและรับผิดชอบ ต่อการตัดสินใจ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นั่นคือผู้นิเทศต้องมี การดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน ติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดทั้งการประเมินผล การปฏิบัติงาน

๔.๕ งานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้นิเทศสามารถช่วยให้ครูสามารถประเมินผลการสอน ของตนเอง ปรับปรุงพัฒนาการสอนของตนเองได้ โดยการช่วยครูในการทำวิจัย ในชั้นเรียน

๔.๖ งานด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ การประเมินคุณภาพของผู้เรียน การให้ข้อเสนอแนะครูให้สามารถ สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการวัดประเมินได้อย่างมีคุณภาพ

๕. กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา คือ เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงาน ของครูซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศ มีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถ เลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยจะขอนำเสนอกิจกรรมการนิเทศที่ สำคัญและใช้มาก ๒๓ กิจกรรม ดังนี้

๕.๑ การบรรยาย (Lecturing) เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของ ผู้นิเทศไปสู่รับการ นิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น

๕.๒ การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อเข้ามาช่วย เช่น สไลด์ แผนภูมิ แผนภาพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

๕.๓ การบรรยายเป็นกลุ่ม (Panel presenting) เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มีจุดเน้นที่การให้ ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๕.๔ การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing film and television) เป็นการให้เครื่องมือที่สื่อทาง สายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิโอเทป เพื่อทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิดความสนใจ มากขึ้น

๕.๕ การฟังคำบรรยายจากเทป วิทยุ และเครื่องบันทึกเสียง (Listening to tape, radio recordings) กิจกรรมนี้เป็นการใช้เครื่องบันทึกเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น

๕.๖ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting materials and equipments) เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ

๕.๗ การสังเกตในชั้นเรียน (Observing in classroom) เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดหรือจุดบกพร่องของบุคลากร เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร

๕.๘ การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการดำเนินการ

๕.๙ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewing) เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ

๕.๑๐ การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused interviewing) เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะโรงเรียนที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น

๕.๑๑ การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้นำ (Non-directive interview) เป็นการพูดคุยและอภิปราย หรือการแสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วย ลักษณะการของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความสนใจของผู้รับการสัมภาษณ์

๕.๑๒ การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกันซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ

๕.๑๓ การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคน จำนวนมาก เช่น การอ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น

๕.๑๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and calculating) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมินผล การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน

๕.๑๕ การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนว ความคิดวิธีการแก้ปัญหาหรือใช้ข้อเสนอต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด

๕.๑๖ การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ (Videotaping and photographing) วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์

๕.๑๗ การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Instrumenting and testing) กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบและแบบประเมินต่าง ๆ

๕.๑๘ การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปราย ในหัวข้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด

๕.๑๙ การจัดทำทัศนศึกษา (Field trip) กิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปสถานที่แห่งอื่น เพื่อศึกษาดูงานที่สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ

๕.๒๐ การเยี่ยมเยียน (Intervisiting) เป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งไปเยี่ยมและสังเกต การทำงานของอีกบุคคลหนึ่ง

๕.๒๑ การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล กำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น

๕.๒๒ การเขียน (Writing) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียนโครงการ นิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ

๕.๒๓ การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided practice) เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติมีการ คอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

๖. กระบวนการในการนิเทศ (Supervisory Process)

กระบวนการในการนิเทศการศึกษา หมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่จัด ลำดับ ไว้อย่างต่อเนื่อง เป็น ระเบียบแบบแผน มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน มีเหตุผลและสามารถดำเนินการได้ โดยมีนักการศึกษา หลายท่านได้นำเสนอกระบวนการในการนิเทศไว้หลายท่าน แต่ในที่นี้ขอนำเสนอกระบวนการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

๖.๑ กระบวนการนิเทศของสังัด อุทรานันท์ (๒๕๓๐) ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพ สังคมไทย ๕ ขั้นตอน เรียกว่า “PIDER” ดังนี้

(๑) การวางแผน (P-Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการ ปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

(๒) ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะ ดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะ ดำเนินการอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

(๓) การดำเนินการนิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน ๓ ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับ การนิเทศ (ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร)

(๔) การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing-R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของ ผู้บริหาร ซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศที่กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

(๕) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศนำผลการประเมินผลการดำเนินงานที่ ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่าง หนึ่ง ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจ หรือได้ดำเนินการปรับปรุงการ ดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ สมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนา หลังใช้นวัตกรรมด้านการเรียนรู้เข้ามานิเทศ

๖.๒ กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Demming Cycle)

การนำวงจรเดมมิง (Demming circle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศ การศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การวางแผน (P-Planning)
๒. การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
๓. การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
๔. การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

กระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑. การวางแผน (P-Plan)

- ๑.๑ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ
- ๑.๒ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
- ๑.๓ การจัดทำแผนการนิเทศ
- ๑.๔ การจัดทำโครงการนิเทศ

๒. การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do)

- ๒.๑ การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
- ๒.๒ การกำกับติดตาม
- ๒.๓ การควบคุมคุณภาพ
- ๒.๔ การรายงานความก้าวหน้า
- ๒.๕ การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ

๓. การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check)

- ๓.๑ กำหนดกรอบการประเมิน
- ๓.๒ จัดหา/สร้างเครื่องมือประเมิน
- ๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ วิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สรุปผลการประเมิน

๔. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)

- ๔.๑ จัดทำรายงานผลการนิเทศ
- ๔.๒ นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่
- ๔.๓ พัฒนาต่อเนื่อง

๗. เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ หมายถึง วิธีการนำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ ในที่นี้จะขอนำเสนอเทคนิคที่ใช้ได้ผลดี ๓ เทคนิค คือ

๗.๑ เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน ในการนำเทคนิคนี้ไปใช้ผู้นิเทศควรมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- ๗.๑.๑ สร้างความไว้วางใจกับผู้รับการนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น โดยการศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น อัจฉริยภาพ การให้คำชมเชย การสร้างบรรยากาศที่ดี
- ๗.๑.๒ ใช้คำถามที่เป็นเชิงของความคิดเห็น ไม่ทำให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจ ในการตอบ
- ๗.๑.๓ เสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือการพัฒนางานในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- ๗.๑.๔ นำข้อเสนอหรือแนวทางที่ร่วมกันคิดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติ โดยผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด หรืออาจต้องสาธิตให้ดู

๗.๒ เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบที่เชื่อถือได้ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเทคนิคหนึ่งในการนิเทศการศึกษา จำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัย และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

๑) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ผู้นิเทศจะทำงานร่วมกับครูโดยตรง ดังนั้นจึงต้อง วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู) จุดเด่น จุดควรพัฒนาร่วมกับครู วิเคราะห์หาสาเหตุของ ปัญหา ลักษณะปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล โดยมองในด้านของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสาเหตุของปัญหา ผู้นิเทศจะร่วมกับผู้รับการ นิเทศกำหนดวิธีและแนวทางการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ คิด พัฒนาสื่อและนวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นวิธีการ/ กิจกรรมการนิเทศ สื่อการนิเทศ เช่น เอกสาร คู่มือ ชุดพัฒนา สิ่งเหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของหลักการและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนั้น ๆ ตลอดทั้งมีการหาคุณภาพของสื่อที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อถือได้

๓) การดำเนินการนิเทศ โดยนำวิธีการ/กิจกรรมที่เป็นสื่อ นวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ในการ นิเทศ ในขั้นตอนนี้จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้สถิติที่เหมาะสมหรือการอธิบายในเชิงคุณภาพ (พรรณนา)

๔) การสรุปผลและเขียนรายงาน โดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปสรุปผล ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสม และมีคุณภาพ จากนั้นเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย โดยกำหนดกรอบการเขียน ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานวิจัย อาจจะเป็น ๓ บท ๔ บท หรือ ๕ บท แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ให้มีเนื้อหา สารครอบคลุมรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว

๕) การเผยแพร่ หลังจากที่ได้มีการสรุปและเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานแล้ว ผู้นิเทศควรจะได้ มีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจนำไปใช้หรือต่อยอดต่อไป การเผยแพร่อาจทำ ได้หลายวิธี เช่น เวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด การเผยแพร่ในลักษณะของบทความทาง วิชาการ การเผยแพร่ทาง Internet เป็นต้น

๗.๓ เทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ : กรอบความคิดพื้นฐาน

กรอบความคิดพื้นฐานของกัลยาณมิตรนิเทศ คือหลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตร

๗ ประการ ในที่นี้มุ่งเอาประเภทครู หรือพี่เลี้ยงเป็นสำคัญ ได้แก่

๑. ปิโย น่ารักในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

๒. ครู นำเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกรับรองใจ เป็นที่พึ่งได้และ ปลอดภัย

๓. ภวานิโย นำเจริญใจหรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้ และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ ฝึกอบรมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ๋ยอ้างด้วยความซาบซึ้งภูมิใจ

๔. วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้ คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

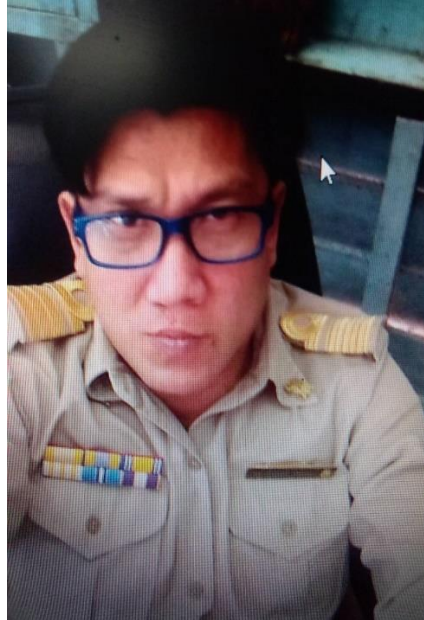
๕. วจนกขโม ออดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม คำเสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ ออดทน ฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว

๖. คมกิริยจก กตตทา แถลล่งเรื่งล้าลี้กได้ สามารถอธิบายเรื่งยุงยาก ซับซ้อน ให้เข้าใจ และให้เรื่งนรู้เรื่งราวที่ลี้กซึ้งยั้งซึ้นไป

๗. โน จฏฐาเน นโยชเย ไม้ซ้กน้าในอฐาณะ คือไม้แนะนำในเรื่งเหลวไหล หรือซ้กจุงไปในทาง เสื่อมเสื่ย (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ๒๕๒๘)

จะเห็นได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม ๗ นี้ มุ่งเน้น ความปลอดโปร่งใจ ไม่บีบคั้น เน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจ กระจ่างแจ้ง แน่แนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

ข้อมูลบุคคล

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ นายประภัทร นามสกุล ประภัสสร่างกุล
อายุ ๔๘ ปี อายุราชการ ๘ ปี

๒. คุณวุฒิทางการศึกษา

- ★ วุฒิปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก สังคมศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- ★ วุฒิปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

๓. ตำแหน่ง

- ★ศึกษานิเทศก์ ตำแหน่งเลขที่ ๙๒

๔. ทำหน้าที่

- ★ศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ★ศึกษานิเทศก์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ★ศึกษานิเทศก์ ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษากลุ่มแม่น้ำตราด

ส่วนที่ ๒

งานในหน้าที่รับผิดชอบ

งานที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบงาน ดังนี้

ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินระบบบริหาร และการจัดการศึกษา มีหน้าที่และรับผิดชอบงาน ดังนี้

๑. งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

- ๑.๑ ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ๑.๒ วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อต้นแบบ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา
- ๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์วิจัยนำไปใช้และเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ๑.๔ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
- ๑.๕ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- ๑.๖ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
๒. รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีภาระงาน ดังนี้
  - ๒.๑ พัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ
  - ๒.๒ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
  - ๒.๓ พัฒนาระบบ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
  - ๒.๔ พัฒนาระบบ เทคนิค วิธีการวัด และประเมินผล ให้การสนับสนุน แนะนำ และส่งเสริมในเรื่องการวัด และประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
  - ๒.๕ พัฒนาระบบการนิเทศ การเรียนการสอน และให้การสนับสนุนการนิเทศ การเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
  - ๒.๖ วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ
๓. รับผิดชอบนิเทศการศึกษาสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษากลุ่มแม่น้ำตราด
๔. รับผิดชอบงาน / โครงการ
  - ๔.๑ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เพื่อการประเมินสถานศึกษาพอเพียง)
  - ๔.๒ ความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๖

๔.๓ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่าย

๕. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารจากระบบสารสนเทศที่ชัดเจน สถานศึกษาได้รับการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

๒. รับผิดชอบงานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีภาระงาน ดังนี้

๒.๑ พัฒนาหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๒ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๓ พัฒนาระบบ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๔ พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการวัดและประเมินผลในการสนับสนุนแนะนำและส่งเสริมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๕ พัฒนาระบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และการให้การสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๒.๖ วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ

๓. งาน/โครงการที่รับผิดชอบ

๓.๑ โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

๓.๒ โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

๓.๓ รับผิดชอบการนิเทศการศึกษาสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษากลุ่มแม่น้ำตราด

๓.๔ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๔. หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ

๔.๑ คณะกรรมการดำเนินงานตามที่ได้รับคำสั่งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

๔.๒ เวิร์กช็อปการณและเวิร์กช็อปการณวันหยุดราชการ

๕. งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่รับผิดชอบ

ข้อมูลศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาที่รับผิดชอบ

โรงเรียนในความรับผิดชอบ : ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม

ที่	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	การจัดการ ศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน	วิทยฐานะผู้อำนวยการ/ รองผู้อำนวยการโรงเรียน
๑	อนุบาลบ่อพลอย	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นายพรชัย เขวงชุตีรัตน์	ชำนาญการพิเศษ
๓	ชุมชนวัดบ่อไร่	กลาง	อ. ๑- ป.๖	นายสุรศักดิ์ มณีขำ	ชำนาญการพิเศษ
๔	ชุมชนตากแก้ว	กลาง	อ. ๑- ป.๖	นางปิยะวดี อ่องลาปวรานนท์ (รภท)	ชำนาญการพิเศษ
๕	เพียงหลวง ๖ ใน ทูลกระหม่อมมา	เล็ก	อ. ๑- ป.๖	นายธนกฤต เข้มเพชร	ชำนาญการพิเศษ
๖	บ้านป้องกันตนเองด่าน ชุมพล	กลาง	อ. ๑- ม.๓		
๗	บ้านปะเดา	กลาง	อ. ๑- ป.๖	นางกัญจนภรณ์ วิรุจน์วรชัย	ชำนาญการ
๘	บ้านด่านชุมพล	เล็ก	อ. ๑- ป.๖		
๙	บ้านสระใหญ่	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นายอิสระพงศ์ ละอองภัคตรี	ชำนาญการพิเศษ
๑๐	ไทยรัฐวิทยา ๔๔	เล็ก	อ. ๑- ป.๖	นายสายัณห์ โพธิ์งาม (รภท)	ชำนาญการพิเศษ

ประธานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม

นายธนกฤต เข้มเพชร

ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาทับทิมสยาม

นายประภัทร ประภัสสรางกุล

โรงเรียนในความรับผิดชอบ : ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาถิ่นพลอยแดง

ที่	โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	การจัดการ ศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน	วิทยฐานะผู้อำนวยการ/ รองผู้อำนวยการโรงเรียน
๑	บ้านหนองบอน	ใหญ่	อ. ๑- ม.๓	นายจรูญ น้อยสำราญ	ชำนาญการพิเศษ
๒	คีรีศรีสาคร	เล็ก	อ. ๑- ป.๖	นายรัฐพล นพแก้ว	ชำนาญการพิเศษ
๓	บ้านปะอา	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นายวิทยา ต้อยยาตี	ชำนาญการพิเศษ
๔	บ้านคลองแอง	เล็ก	อ. ๑- ป.๖	นางสาวอรพรรณ พิมพ์แก้ว (รท)	ชำนาญการ
๕	อัมพรจินตกานนท์	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นางไพฑูรย์ โชคดีวัฒนา	ชำนาญการพิเศษ
๖	ช้างทูน	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นางบุญรักษา คุ่มปี่	ชำนาญการพิเศษ
๗	บ้านจัดสรร	กลาง	อ. ๑- ม.๓	นางสาวสุรรัตน์ ศิลาอ่อน (รท)	ชำนาญการ
๘	บ้านมะนาว	เล็ก	อ. ๑- ม.๓	(รท)	ชำนาญการพิเศษ

ประธานศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาถิ่นพลอยแดง

นายจรูญ น้อยสำราญ

ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาถิ่นพลอยแดง

นายประภัทร ประภัสสรางกุล

ส่วนที่ ๔

ทิศทางการนิเทศ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เป็นกลุ่มที่ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการ พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานเท่าเทียมกันโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

วิสัยทัศน์

นิเทศการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน เท่าเทียมกัน

หลักการ

๑. การนิเทศโดยใช้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นฐาน (School and Classroom based Supervision)
๒. ยึดหลักกัลยาณมิตรนิเทศ คือ ปัญญาธรรม เมตตาธรรมและความเป็นจริงในชีวิต (สุนทร อมรวิวัฒน์ , ๒๕๔๗)
๓. การสร้างองค์ความรู้แห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) และการพัฒนาวิชาชีพครูใน ลักษณะ Professional learning community (PLC)
๔. ยึดหลักบูรณาการและการทำงานเป็นทีม
๕. การประกันคุณภาพทั้งระบบ ประกอบด้วย ระบบการบริหารจัดการ ระบบการเรียนการสอน และ ระบบการนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

๑. คุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย
  - ๑.๑ คุณภาพของเด็ก
  - ๑.๒ คุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ
  - ๑.๓ คุณภาพการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
๒. คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - ๒.๑ คุณภาพของผู้เรียน
    - ๒.๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
    - ๒.๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
  - ๒.๒ คุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ
  - ๒.๓ คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

๑. ทุกโรงเรียนในสังกัดได้รับการนิเทศไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง / ภาคเรียน
๒. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับการนิเทศไม่น้อยกว่า ๑ ครั้ง / ภาคเรียน

เชิงคุณภาพ

ทุกโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป

รูปแบบการนิเทศ

สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด กำหนดให้มีการนิเทศตามโครงการ “การนิเทศพัฒนาคุณภาพการศึกษา (นิเทศปกติ) โดยศึกษานิเทศก์สามารถเลือกใช้รูปแบบหรือเทคนิคการนิเทศตามดุลพินิจของตนอย่างอิสระรูปแบบการนิเทศที่ศึกษานิเทศก์นิยมใช้มี ดังนี้

๑. การนิเทศรายบุคคล

การแนะนำเป็นรายบุคคล (Individual Conference) การพบปะกันระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้โอกาสศึกษานิเทศก์ได้ทำงานเป็นรายบุคคลกับครูในเรื่องปัญหาทางวิชาการของแต่ละคนเป็นวิธีการที่ทั้งสองคนได้ทำงานร่วมกันกิจกรรมการนิเทศรายบุคคล ได้แก่

๑.๑ การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน

วิธีการนิเทศการศึกษาวิธีหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือการไปเยี่ยมชั้นเรียนในขณะที่ครูกำลังสอนการไปเยี่ยมชั้นเรียนจะทำให้เห็นสภาพที่เป็นจริงตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ครูประสบอยู่เพื่อร่วมมือกับครูหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การไปเยี่ยมชั้นเรียนควรจะไปต่อเมื่อได้สร้างความสัมพันธ์กับครูเป็นอย่างดีแล้วเพราะครูจะได้ไม่มองศึกษานิเทศก์ ด้วยความหวาดกลัวระแวงสงสัยคิดว่าศึกษานิเทศก์จะมาจับผิดการไปเยี่ยมชั้นเรียน หากศึกษานิเทศก์ได้แจ้งวัตถุประสงค์ให้ครูทราบว่าการมานั้นไม่ใช่มาเพื่อจับผิดหรือเพื่อรายงานการปฏิบัติงานของครูแต่มาเพื่อให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือครู เป็นพี่เลี้ยงครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงานกำหนดวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมชั้นเรียน ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นและปรึกษาหารือในรายละเอียดต่าง ๆ สำหรับศึกษานิเทศก์นั้น มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเยี่ยมชั้นเรียนที่ดีดังนี้

๑) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ไม่ใช่ไปจับผิดพียงให้ครูยอมรับว่าศึกษานิเทศก์มาเพื่อช่วยเหลือครู

๒) ศึกษานิเทศก์ควรจะไปพร้อมกับครูผู้สอนหรือภายหลังเล็กน้อยก่อนที่ครูจะเริ่มบทเรียน ศึกษานิเทศก์ไม่ควรจะแอบเดินย่อง ๆ เข้าไปหลังชั้นเพื่อสังเกตการสอนของครู

๓) ศึกษานิเทศก์ควรเข้าไปนั่งอยู่ข้างหลังห้องเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นชั้นเรียนได้ทั่วถึงนั่งฟังอย่างเงียบ ๆ ด้วยท่าทีเต็มไปด้วยความสนใจและดูจนจบชั่วโมง

๔) ศึกษานิเทศก์ไม่ควรจะเข้าร่วมบทเรียนเป็นอันขาดนอกจากจะได้รับเชิญจากครู และนักเรียนให้เข้าร่วมด้วยเท่านั้น

๕) ศึกษาวิเคราะห์ควรจะต้องมีบันทึกเกี่ยวกับการสอนของครู ซึ่งจะเป็นแนวทางให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูภายหลัง

๖) ศึกษาวิเคราะห์ควรจะไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนมากกว่าหนึ่งครั้ง ในหนึ่งภาคเรียน เพื่อจะได้สังเกตดูความเจริญงอกงามของครูในด้านการสอนและดูผลงานการนิเทศของศึกษานิเทศก์เองต่อครูผู้สอน

หลังจากได้มีการเยี่ยมชั้นเรียนแล้วศึกษานิเทศก์ควรจะได้พบปะกับครูเป็นส่วนตัว เพื่อชี้แจงความคิดเห็นให้ครูฟังเปิดโอกาสให้ครูชี้แจงเหตุผลในการกระทำของครู แล้วร่วมกันปรึกษาหารือความคิดที่ดีกว่าถูกต้องกว่าเหมาะสมกว่าการให้คำปรึกษาแนะนำชี้แจงนั้น ไม่ควรให้เนิ่นนานนักควรจะเป็นภายในวันเดียวกันหรือถ้าเป็นไปได้ภายหลังจากที่ครูสอนเสร็จก็จะดียิ่งขึ้น เพราะทั้งสองฝ่ายผ่านเหตุการณ์นั้นมาใหม่ ๆ วิธีการที่ดีศึกษานิเทศก์ไม่ควรพูดถึงเฉพาะข้อบกพร่องของครูแต่อย่างเดียวหากมีข้อใดควรชมก็หยิบยกขึ้นมาชมพร้อมทั้งให้กำลังใจที่จะทำเช่นนั้นอีกในการสอนครั้งต่อไป

ข้อควรระวังสำหรับศึกษานิเทศก์ในการไปเยี่ยมชั้นเรียน ก็คืออย่าไปเยี่ยมชั้นเรียนมากจนเกินไปจะทำให้ความสำคัญของการเยี่ยมชั้นเรียนลดน้อยลงไป และจะทำให้ครูเบื่อหน่ายผลที่สุดครูก็จะหลบหลีกแทนที่จะให้ความร่วมมือ

๑.๒ การสาธิตการสอน

การสาธิตการสอนคือการแสดงวิธีการเป็นตัวอย่างให้ผู้แสดงอาจจะเป็นศึกษานิเทศก์เองหรือวิทยากรที่ได้รับเชิญผู้ชมการสาธิตคือครูซึ่งจัดได้เป็นกลุ่มโดยทางโรงเรียนเป็นผู้จัดไว้ หรือในการประชุมอื่น ๆ อาจนำวิธีการสาธิตไปใช้ได้การสาธิตการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการสอนวิชาต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีและศรัทธาต่องานของศึกษานิเทศก์ด้วยการสาธิตการสอนไม่จำเป็นว่าศึกษานิเทศก์จะต้องทำการสาธิตเอง อาจให้ครูหรือผู้อื่นที่เชี่ยวชาญทำการสาธิตแทนก็ได้ นอกจากนี้ อาจใช้ภาพยนตร์ที่แสดงการสอนหรือการทดลองแทนก็ได้เช่นกันการสาธิตการสอนควรมีจุดประสงค์ดังนี้

๑) ส่งเสริมความเจริญงอกงามทางวิชาชีพแก่ครูการสาธิตการสอนควรส่งเสริมความต้องการและความกระตือรือร้นของครูต่อการใช้ความคิดที่เขามีไว้ในใจ ในระหว่างการสังเกตของเขาการสาธิตจะมีประโยชน์ต่อเมื่อสนองความต้องการก่อให้เกิดความมั่นใจในตัวครู และแก่ความต้องการของนักเรียนในการแก้ปัญหาการสาธิตการสอนเป็นการแสดงวิธีสอนใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนมันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตและผู้สาธิตทั้งคู่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีด้วย

๒) ช่วยแก้ปัญหาครูเป็นการช่วยสาธิตให้ดูเพื่อช่วยเหลือครูเมื่อแก้ปัญหาเองไม่ได้ศึกษานิเทศก์จะช่วยสาธิตให้ดูการสาธิต จึงเป็นการเกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครูนักเรียนในการแก้ปัญหาหากมีปัญหาเกิดขึ้นในช่วงการสาธิตศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นฝ่ายช่วยเหลือครูจะจับตามดูผู้สาธิตการสอนแก้ไขปัญหา ซึ่งครูสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาของตนเมื่อเกิดสถานการณ์ดังกล่าวขึ้นกับตนเอง

๓) เป็นการผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการศึกษาเข้าด้วยกัน วิธีการผสมผสานทฤษฎีและแนวปฏิบัติเข้าด้วยกันได้อย่างดีได้แก่ การสาธิตการสอนเป็นการแปลทฤษฎีออกมาเป็นแนวปฏิบัติโดยผ่านทางวิธีการสาธิตการสอน

๔) ช่วยในการอบรมครูการสาธิตการสอนจะช่วยให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมจากบทเรียนที่ทำการสาธิตครูได้ศึกษา และเข้าใจในเนื้อหาวิชาใหม่ ๆ อยู่เสมอการสาธิตการสอนจะช่วยให้ครูสามารถเข้าใจถึงกระบวนการและการนำไปใช้กับสถานการณ์ของตนเองได้

๑.๓ การให้คำปรึกษาแนะนำ/เสนอแนะ (Coaching)

ความหมาย

การให้คำปรึกษาแนะนำเป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศคือการนิเทศแบบเสนอแนะ Coaching Technique (Modern Business : Reports : ๑๙๗๗) เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากเทคนิคการนิเทศแบบเสนอแนะ Coaching Technique เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เช่นความก้าวหน้าทางวิชาชีพความสามารถที่จะรับผิดชอบในหน้าที่สูงขึ้น (เช่นในกรณีแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ) หรือเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ขั้นตอนการนิเทศแบบโค้ชซึ่ง

การนิเทศแบบการให้คำปรึกษาแนะนำ/เสนอแนะ (Coaching) มี ๔ ขั้นตอนเขียนเป็นสัญลักษณ์คือ CQCD มีรายละเอียดดังนี้

C - Compliment หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่เป็น Coach และผู้ให้คำแนะนำซึ่งเป็นสัมพันธภาพที่สร้างความไว้วางใจความสบายใจยินดีร่วมในแนวทางของ Coaching Techniques นับเป็นบทบาทสำคัญของ Coach ที่จะต้องดำเนินการ ดังนั้นควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาข้อมูลของผู้ที่รับการแนะนำเช่นจุดเด่นผลงานเด่นความชอบอัธยาศัยจุดอ่อนจุดที่ต้องปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ควรบันทึกไว้อย่างเป็นระบบมีความเหมาะสม

๒. นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างสัมพันธภาพได้แก่การชมเชยหรือการสร้างบรรยากาศเพื่อการเชื่อมโยงไปสู่ขั้นต่อไป

Q - Question หมายถึง การถามเน้นการถามในเชิงขอความคิดเห็นไม่ให้ผู้ตอบงุนงงหรือเกิดความไม่สบายใจที่จะตอบคำถามซึ่งผู้เป็น Coach อาจจะใช้ความเหมาะสมของผู้รับคำแนะนำและสภาพปัญหาเช่น

- คุณคิดว่าผมจะช่วยอะไรได้บ้าง

- คุณคิดว่ามีวิธีการอะไรบ้างที่แก้ปัญหานี้

- คุณคิดว่าถ้าใช้วิธีการนี้แล้วจะเกิดอะไรขึ้น- ทุกอย่างจะต้องมีข้อดีและข้อจำกัด

คุณคิดว่าวิธีนี้คืออะไรคือข้อดีอะไรคือข้อจำกัด

- คุณคิดว่าข้อจำกัดนั้น ๆ จะมีทางแก้ไขหรือควรทำอย่างไรหรือจะหาทางออกอย่างไรในสภาวะหรือในสภาพเช่นนี้

- คุณคิดว่าถ้าคุณจะทำนางานให้ดียิ่งขึ้นมีอะไรบ้างที่เราควรทำ

- ที่คุณคิดว่า “ไม่ดี, ยังไม่ดีคืออะไรบ้าง” “คุณคิดว่ามีอะไรบ้างที่คุณต้องการเสริมเพิ่มเติม”

C - Correct หมายถึง การเสนอแนะแนวทางแก้ไขในขั้นตอนนี้ผู้เป็น Coach ควรให้ความสำคัญในขั้นตอนที่สืบเนื่องจากขั้น Question นำคำตอบของผู้รับคำแนะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอใน

ส่วนที่ยังบกพร่องและสังเคราะห์เป็นแนวการปฏิบัติหรือการพัฒนางานในลักษณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และในขั้นตอนนี้ควรกำหนดบทบาทในการปฏิบัติแต่ละเรื่องชัดเจน

D - Demonstrate หมายถึง การนำข้อเสนอหรือแนวทางที่ตกลงกันไว้ในขั้นตอนของ

C - Correct หรือแผนการใช้นวัตกรรมซึ่งผู้รับคำแนะนำเป็นผู้ปฏิบัติผู้เป็น Coach เป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิดบางครั้ง Coach อาจต้องสาธิตการนิเทศแบบ Coaching Techniques ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังนี้

ผู้เป็น Coach ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่ผู้รับคำแนะนำยอมรับ ๒) มีความเหมาะสมกับการสอนแนะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยใช้ได้กับบุคคลทุกกลุ่มทั้งการพัฒนาศึกษานิเทศก์พัฒนาผู้บริหารและพัฒนาครู

๑.๔ เทคนิคการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นการนิเทศตัวต่อตัวระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูผู้สอนมี ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) การให้คำปรึกษาทางตรง (directive counseling) มีลำดับขั้นตอนการนิเทศ ดังนี้

- (๑) ขอให้ครูให้ข้อมูลให้กระจ่างที่จำเป็นต้องแก้
- (๒) ผู้นิเทศสรุปปัญหา - สาเหตุครูเห็นด้วยหรือไม่
- (๓) ผู้นิเทศเสนอวิธีแก้ - ทางเลือกให้พิจารณา
- (๔) ให้ครูแสดงความคิดเห็นพิจารณาทางเลือก
- (๕) กำหนดขั้นตอนการแก้ปัญหาที่ชัดเจน
- (๖) ให้ครูตกลงแนวปฏิบัติกำหนดระยะเวลาดำเนินการ
- (๗) ติดตามประเมินผล

๒) การให้คำปรึกษาทางอ้อม (non-directive counseling)

- (๑) ฟังปัญหาครูอย่างตั้งใจ
- (๒) ผู้นิเทศพูดทบทวนปัญหาเป็นระยะเมื่อครูพูดจบ
- (๓) ผู้นิเทศซักถามครูรู้ปัญหาให้ลึก
- (๔) ให้ครูกิดหาทางแก้ปัญหากระตุ้นทางเลือกหลายทาง
- (๕) ครูพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด
- (๖) ให้ครูวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา กำหนดระยะเวลาดำเนินการและทรัพยากร
- (๗) ผู้นิเทศทบทวนแผนงานที่ครูวางไว้สร้างข้อตกลงในการปฏิบัติ

๓) การให้คำปรึกษาแบบผสมผสาน

เป็นการให้คำปรึกษาลักษณะปัญหาและลักษณะบุคคลผสมผสานตามสถานการณ์ ผู้นิเทศรู้จักรับฟังช่วยให้ครูสามารถหาแนวทางแก้ปัญหาได้เอง ครูมีความภูมิใจมั่นใจตนเอง แต่ครูต้องการคำแนะนำความรู้ประสบการณ์จากผู้นิเทศผู้นิเทศจึงใช้แบบผสมผสาน

๒. การนิเทศรายกลุ่ม

ในการนิเทศศึกษานี้บางครั้งจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ครูกว้างๆ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ จำนวนผู้นิเทศ ที่ไม่เพียงพอหรือความเร่งด่วนของการดำเนินงาน ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงจำเป็นต้องใช้การนิเทศรายกลุ่มกิจกรรมการนิเทศรายกลุ่มที่ใช้อยู่เสมอ ได้แก่

๒.๑ การประชุมการอบรมและการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นนิเทศรายกลุ่มที่ศึกษานิเทศก์ใช้กันมากที่สุดมีข้อควรคำนึงดังนี้

๑) การอบรมข้อควรคำนึงคือเตรียมการให้พร้อมตั้งแต่กำหนดการบุคคลที่เกี่ยวข้องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกสิ่งแวดล้อมระหว่างอบรมสร้างความประทับใจ รักษาเวลาให้ข้อมูลที่รวดเร็ว เที่ยงตรงประเมินผลการอบรม

๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการมีสิ่งที่จะต้องคำนึง คือ

- (๑) เตรียมการให้พร้อมทุกด้าน
- (๒) ชักจูงผู้ร่วมให้สนใจประชุมอย่างต่อเนื่อง
- (๓) กระตุ้นส่งเสริมผู้เข้าร่วมแสดงศักยภาพ
- (๔) ตาราง/กำหนดการยืดหยุ่นตามสภาพกิจกรรม
- (๕) สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

๒.๒ การประชุมปรึกษากับคณะครู

๒.๓ การสนทนาทางวิชาการ

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร

เป็นการชี้แนะและช่วยเหลือด้านการเรียนการสอน มีหลักการนิเทศที่เน้นประเด็นสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑) การสร้างศรัทธาผู้นิเทศจะต้องสร้างศรัทธาเพื่อให้ครูยอมรับ และเกิดความสนใจที่จะ ใฝ่รู้ ใฝ่ปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการสร้างความสัมพันธ์แจ้งภารกิจและความมุ่งหมาย จัดเวลา กำหนดวิธีการทำงาน

๒) การสาธิตรูปแบบการสอน ผู้ให้การนิเทศจะต้องแสดงให้เห็นที่ ประจักษ์ชัดว่าการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น สามารถปฏิบัติและทำได้จริง ๆ และครูสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ ในชั้นเรียนได้ โดยอาจจัดนิทรรศการทางวิชาการและสาธิตรูปแบบการสอน

๓) การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องมีการพบปะกัน อย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการร่วมคิดแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดบริการเอกสารทางวิชาการวางแผนร่วมกันเพื่อศึกษา ศึกษานำให้ปฏิบัติตามสภาพจริง พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลการปฏิบัติหาทางแก้ไขปรับปรุงเข้าร่วม ประชุม สัมมนา การฝึกอบรมตามโอกาสและนำเสนอผลงานในการประชุมปฏิบัติการ

๔) การติดตามประเมินผลตลอดกระบวนการผู้นิเทศจะต้องบันทึกการนิเทศอย่างสม่ำเสมอสังเกต และรับฟังข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับการนิเทศ การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ขึ้นใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสืบไป

กล่าวโดยสรุปก็คือ กระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรนิเทศเป็นการปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริงผู้ นิเทศกับผู้รับการนิเทศต้องมีการปรึกษาหารือติดต่อสื่อสาร เยี่ยมเยียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยแก้ปัญหาและให้ กำลังใจกันร่วมคิดร่วมทำบอกวิธีให้รู้ สาธิตให้ดูและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ มีการพบปะสนทนาเพื่อจะได้ ทราบทุกข์สุข และก่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาพื้นฐานเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายในการทำงานทั้งนี้ ผู้นิเทศ จำเป็นต้องเริ่มงานด้วยความสัมพันธ์ที่ดีให้ครูรู้สึกไว้วางใจ พร้อมกับนำกระบวนการนิเทศสอดแทรกกลมกลืน เข้าไปกับภาระงานปกติของครูการเยี่ยมเยียน การติดต่อสื่อสารกับครูควรหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจของการ ตรวจสอบ แต่ควรเป็นการให้กำลังใจ ใช้วิธีการพูดทางบวก มีการแลกเปลี่ยนความคิดและปรึกษาหารือซึ่ง

ผู้นิเทศพึงตระหนักว่าการนิเทศนั้นมิใช่การสั่งการ ตรวจสอบ บังคับบัญชามิใช่การนิเทศกระดาษแต่เป็นการนิเทศคนกระดาษ เป็นเพียงองค์ประกอบที่แสดงร่องรอย การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเท่านั้นแต่ที่สำคัญที่สุดผู้นิเทศต้องนิเทศคน พูดคุยกับครู ดูพฤติกรรมของนักเรียนสังเกตบรรยากาศ และความสัมพันธ์ในสังคมเรียนรู้เพื่อเข้าถึงสภาพ และปัญหาโดยเริ่มต้นจากศรัทธาที่ครูมีความตั้งใจที่จะไปปรับปรุงวิธีการสอนของตนเอง ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมแนะแนววิธีการต่าง ๆ ด้านการเรียนการสอน ทั้งนี้ หากได้แรงหนุนอีกด้านหนึ่ง คือ การแนะนำช่วยเหลือให้แบบอย่างจากเพื่อนครูด้วยกันในรูปแบบกัลยาณมิตร นิเทศก็จะช่วยเป็นพลังผลักดันให้ครูได้ตระหนัก และมองเห็นขั้นตอนการสอนที่เป็นจริงชัดเจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนของตนได้ดีขึ้น นำไปสู่แนวทางการนิเทศที่ถูกต้อง

การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา (cognitive coaching)

เป็นกระบวนการที่ไม่เน้นการตัดสินความถูกต้องแต่จะใช้การประชุมวางแผน การสังเกต และการประชุมเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน และยังใช้ในการวางกลยุทธ์ที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อจะเสริมสร้างการรับรู้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนของนักเรียน เป็นการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการคิดของครู จุดมุ่งหมายสำคัญของรูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญา คือ ๑) การพัฒนาและรักษาความไว้วางใจ ๒) การสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ๓) การส่งเสริมความองงามในพฤติกรรมที่เป็นอิสระและพึ่งพาอาศัยกัน

การนิเทศแบบชี้แนะทางปัญญามีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

๑. การประชุมวางแผนซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้มีการสร้างความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม มุ่งเน้นเป้าหมายเพื่อการเตรียมการสอน และสร้างตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน
๒. การสังเกตการสอน เป็นการให้บริบทสำหรับการสอนแนะ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การเก็บรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผน
๓. การประชุมเพื่อสะท้อนพฤติกรรมการสอน เกิดขึ้นภายหลังการสังเกตพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ครูสามารถพิจารณาบทเรียน และพฤติกรรมก่อนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม การสอนแนะจะช่วยให้ครูได้บอกถึงความรู้สึกประทับใจในการสอนของตนเอง โดยนำพฤติกรรมการสอนที่กำหนดให้ไปสังเกตในขั้นตอนการวางแผนและการสังเกตการสอนให้มาอภิปรายร่วมกัน

รูปแบบนี้จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้นิเทศมีเวลาเพียงพอให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำงานร่วมกัน ด้วยบรรยากาศที่มีอิสระในการพิจารณาประเด็นที่ไม่คุ้นเคยและทำการสังเกตซึ่งกันและกัน จึงเป็นรูปแบบที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ผลของการนิเทศแบบนี้ทำให้ครูมีความเป็นตัวของตัวเอง มั่นใจในตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน

การนิเทศโดยพี่เลี้ยง (Mentoring)

เป็นรูปแบบที่ใช้วิธีการร่วมมือกัน โดยมีการช่วยเหลือเพื่อจะถ่ายโอนบทเรียนของประสบการณ์วิชาชีพ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสำคัญว่าจะมีบทบาท ๕ บทบาท คือ บทบาทการสอนการสนับสนุน การให้กำลังใจ การให้คำปรึกษา และการสร้างสัมพันธ์ภาพ และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง ควรมีบทบาท ดังนี้

๑. การให้ข้อเสนอแนะโดยช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เข้าใจวัฒนธรรมของสถานศึกษาและเข้าใจนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา
๒. การให้การสอนแนะในการฝึกฝนเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้รูปแบบการช่วยเหลือ
๓. ในบทบาทนี้ครูพี่เลี้ยงจะเป็นเพื่อนหรือที่ปรึกษาที่จะให้ความสนใจในการที่จะระบุ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้กับผู้รับการนิเทศ

๔. ครูที่เลี้ยงจะเป็นผู้ให้กำลังใจและพัฒนา โดยให้การยกย่องและร่วมฉลองความสำเร็จ

การนิเทศแบบออนไลน์

กิจกรรมนิเทศการศึกษา หมายถึงกิจกรรมที่ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและรองรับด้วยข้อมูลสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่อยู่ในบรรยากาศของความร่วมมือน่าสนใจเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศทางไกลเป็นหนึ่งรูปแบบของการนิเทศในอดีตใช้วิธีการส่งจดหมาย ส่งข่าว ผู้รับการนิเทศเป็นเพียงผู้รับสารฝ่ายเดียวเท่านั้น ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้นิเทศ แต่ปัจจุบันในยุคเทคโนโลยีข่าวสาร การใช้ อินเทอร์เน็ต (Internet) มาเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ สามารถตอบข้อสงสัยสอบถามได้ พูดคุยได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคปัญหาและเข้าถึงได้ทุกแห่ง ดังนั้น รูปแบบการนิเทศทางไกลจึงเปลี่ยนรูปแบบไป เป็น “นิเทศออนไลน์”

กระบวนการนิเทศ

กระบวนการนิเทศจะมีความสอดคล้องกับรูปแบบของการนิเทศจึงขอกกล่าวถึงกระบวนการที่เป็นสากลซึ่งประเทศไทยได้นำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาเข้ากับกระบวนการการนิเทศของไทยเองควบคู่กับกระบวนการนิเทศที่ไทยคิดและพัฒนาขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

กระบวนการนิเทศของแฮริส (Harris, ๑๙๘๕) เดิมแฮริสแบ่งกระบวนการไว้ ๕ ขั้นตอน คือกระบวนการวางแผน, กระบวนการจัดระเบียบงาน, กระบวนการนำ, การควบคุมและการประเมินผลต่อมาได้พัฒนาให้มีความสมบูรณ์เหมาะสมกับการนิเทศมากขึ้นโดยเน้นการวางแผนการปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมงานเหมือนที่เคยแบ่งไว้ทำให้มีขั้นตอนเพิ่มขึ้นเป็น ๖ ขั้นตอน ดังนี้ (ปริยาพรวงศ์อนุตรโรจน์, ๒๕๔๘, หน้า ๔๑ - ๔๓)

๑. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลงมีกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ
- การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
- การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
- การวัดพฤติกรรมการทำงาน
- การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

๒. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมายวัตถุประสงค์และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- การกำหนดเป้าหมาย
- การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
- การกำหนดทางเลือก
- การจัดลำดับความสำคัญของงาน

๓. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การจัดสายงานเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน
- การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
- การเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน
- การจัดระบบการทำงาน

- การกำหนดแผนในการทำงาน

๔. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ
- การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่าง ๆ
- การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง
- การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย

๕. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงานเวลาวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การประสานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปด้วยความราบรื่น
- การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน
- การปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด
- การกำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง
- การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

๖. การอำนวยความสะดวก (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสมที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุดมีกระบวนการย่อย ๆ ดังนี้

- การแต่งตั้งบุคลากร
- การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน
- การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลาปริมาณหรืออัตราเร่งในการทำงาน
- การแนะนำการปฏิบัติงาน
- การตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

เนื่องจากกระบวนการนิเทศของไทยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันจึงขอกว่าเฉพาะกระบวนการที่มีลักษณะเด่นบางกระบวนการดังนี้

กระบวนการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา

กระบวนการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญา (บูรชัยศิริมหาสาร, ๒๕๕๒, Online) มี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การเสนอแนวคิด

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนแบบคู่สัญญาให้ครูในโรงเรียนทดลองนำไปปฏิบัติภายใต้การสนับสนุนทุกรูปแบบ

๒. เมื่อครูยอมรับหลักการแล้วให้ครูจับคู่สัญญาที่มีปัญหาการเรียนการสอนในวิชาเดียวกันหรือชั้นเดียวกันเพื่อร่วมกันวางแผนการนิเทศเช่นสังเกตการสอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และเตรียมสื่อการสอน เป็นต้น

๓. คู่สัญญาแต่ละคนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่มีปัญหาโดยต่างฝ่ายต่างเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของตน

ขั้นที่ ๒ การสาธิต (สมมติว่าครู A เป็นคู่สัญญากับครู B)

๑. ครู A สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตนโดยมีครู B เป็นผู้สังเกตการสอนและบันทึกจุดเด่นจุดด้อยของครู A ตามแบบสังเกตการสอน

๒. ครู B สาธิตการสอนตามแผนการสอนของตนในวิชาที่มีปัญหาเดียวกับครู A โดยมีครู A เป็นผู้สังเกตการสอนและบันทึกจุดเด่นจุดด้อยตามแบบสังเกตการสอนเช่นเดียวกัน

๓. ครู A และครู B ร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์จุดเด่นจุดด้อยของกันและกันเพื่อนำจุดเด่นของแต่ละคนมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย

๔. ครู A และครู B นำจุดเด่นของแต่ละคนมาบูรณาการเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางแก้ปัญหาในรูปแบบใหม่ที่นำเอาส่วนดีของแต่ละคนมาผสมผสานกัน

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติ

๑. ครู A และครู B นำวิธีการสอนที่ได้รับการปรับปรุงตามขั้นที่ ๒ ข้อที่ ๔ มาใช้ปฏิบัติการสอนในวิชาเดิมหรือในบทเรียนต่อไป

๒. ครู A และครู B นิเทศการสอนซึ่งกันและกันอีกครั้งหนึ่งแล้วสรุปผลการนิเทศการสอนขั้นที่ ๔ การวัดและประเมินผล

๑. ครู A และครู B ร่วมกันวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหากยังไม่บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้คู่สัญญาต้องกลับไปค้นคว้าหาความรู้หรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้แก้ปัญหาพร้อมกันอันจะนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาใหม่

๒. ถ้าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์แล้วคู่สัญญาควรแสดงความยินดีร่วมกันเพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน

กระบวนการของการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

กระบวนการของการนิเทศแบบกัลยาณมิตรมีกระบวนการดังนี้(อัญชลีธรรมะวิจิตรกุล, ๒๐๐๙, Online)

๑. ไม่มุ่งเน้นปริมาณ - เน้นความชัดเจนของขั้นตอนวิธีการ ๒. สานพลังอาสา - เริ่มที่ศรัทธา / อาสาสมัคร / ไม่ใช่การสั่งการ ๓. เสวนาร่วมกัน - ใช้อธิปไตยธรรม ๗ ดังนี้ - หมั่นประชุมเป็นเนืองนิตย์ - พร้อมเพรียงทำกิจที่พึงทำ - ปฏิบัติตามหลักการที่วางไว้/สิ่งใดดีอยู่รักษา - ศรัทธายอมรับนับถือกันและกัน - ไม่บังคับ / ไม่ห้ามนั้น / คุกคามอำนาจบังคับบัญชา - พัฒนาไปตามสภาพจริงของสถานศึกษาที่เป็นเรื่องชัดแจ้ง - คุ่มครองเสริมแรงให้กำลังใจ ๔. สร้างสรรค์ความเป็นมิตร - ชักชวนให้ร่วมกันพัฒนา ๕. ฝึกคิดมุ่งมั่น - มีความเพียรอดทนรู้จักใช้เหตุผล ๖. ทุกวันปฏิบัติ - ทำอย่างต่อเนื่อง ๗. จัดทำบันทึกแนวทาง - รู้จักสังเกตแล้วบันทึก

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา

กระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนามีลักษณะคล้ายกระบวนการของการนิเทศแบบอื่น ๆ แต่มีขั้นตอนมากกว่าดังนี้ (ศิริวรรณฉายะเกษริน, ๒๕๔๒, Online)

๑. คู่สัญญาตกลงร่วมกัน
๒. วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน
๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา
๔. วางแผนการสอนและผลิตสื่อ
๕. วางแผนการนิเทศการสอน
๖. สอนและสังเกตการณ์สอน
๗. วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน
๘. ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน

๙. วางแผนการสอนและการนิเทศการสอนต่อเนื่อง

กระบวนการติดตามแบบ PDCA มีขั้นตอนสำคัญในการนิเทศ ๕ ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Plan - P)

ขั้นที่ ๒ การปฏิบัติงาน (Do - D)

ขั้นที่ ๓ การตรวจสอบ (Check - C)

ขั้นที่ ๔ ดำเนินงานให้เหมาะสม (Act - A)

ส่วนที่ ๕

กรอบการนิเทศติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับและสะท้อน ถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มาก แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเน้น การเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ ตามบริบทของสถานศึกษา ปรับกระบวนการทัศน์ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีแนวคิดที่ต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา และให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

งานที่ศึกษานิเทศก์ทุกคนต้องนิเทศ : การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการประการ
ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

มฐ. ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ งาน/โครงการ	ผู้นิเทศ
ระดับปฐมวัย				
๑	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของเด็ก</p> <p>๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกายแข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้</p> <p>๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้</p> <p>๑.๓ พัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม</p> <p>๑.๔ พัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์ทุกคน</p>
๒	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ</p> <p>๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น</p> <p>๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับห้องเรียน</p> <p>๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์</p> <p>๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ</p> <p>๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์</p> <p>๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงานประกันฯ และกลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์ทุกคน</p>

มฐ. ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ	ผู้นิเทศ
๓	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ</p> <p>๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่น และปฏิบัติอย่างมีความสุข</p> <p>๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย</p> <p>๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงาน</p> <p>ประกันฯ และ</p> <p>กลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์</p> <p>ทุกคน</p>
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
๑	<p>การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคุณภาพผู้เรียน</p> <p>๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน</p> <p>๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ</p> <p>๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา</p> <p>๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม</p> <p>๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร</p> <p>๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ</p> <p>๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน</p> <p>๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย</p> <p>๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย</p> <p>๔) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม</p>	<p>ทุกโรงเรียน</p> <p>มีผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีเลิศ ขึ้นไป</p>	<p>กลุ่มงาน</p> <p>ประกันฯ และ</p> <p>กลุ่มงานนิเทศฯ</p>	<p>ศึกษานิเทศก์</p> <p>ทุกคน</p>

งานนิเทศตามนโยบาย/จุดเน้น/งานอื่น ๆ

ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑	การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV	๕๒ โรงเรียนในโครงการและโรงเรียนขนาดเล็ก	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๒	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ DLIT	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๓	ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เพื่อการประเมินสถานศึกษาพอเพียง)	๑๓ โรงเรียน	นายประภัทร ประภัสสรสร้างกุล
๔	พัฒนาหลักสูตรปฐมวัย/ขั้นพื้นฐาน	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางศศิวิมล จุงศิลป์
๕	กระบวนการเรียนรู้ Active Learning ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ STEM ศึกษา	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ สว่าง
๖	บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยฯ (ปฐมวัย)	๑๐๐ โรงเรียน	นางศศิวิมล จุงศิลป์
	บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยฯ (ประถมศึกษา)	๓๗ โรงเรียน	นางมาลิน จิตนาสาร
๗	โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๘	โรงเรียนวิถีพุทธ	๔๓ โรงเรียน	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๙	ความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๖	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นายประภัทร ประภัสสรสร้างกุล
๑๐	ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา O-Net NT RT และข้อสอบมาตรฐาน	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางศศิวิมล จุงศิลป์
๑๑	พัฒนาการเรียนการสอนตามแนว PISA	๒๗ โรงเรียน	นางศศิวิมล จุงศิลป์
๑๒	โรงเรียนประชารัฐ	๑๘ โรงเรียน	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๑๓	โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล	๓๘ โรงเรียน	นางศศิวิมล จุงศิลป์
๑๔	ห้องเรียนคุณภาพ โรงเรียนคุณภาพ	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางศศิวิมล จุงศิลป์
๑๕	โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์เครือข่าย	ทุกศูนย์เครือข่าย	ศึกษานิเทศก์ประจำศูนย์ เครือข่าย
๑๖	การพัฒนาศึกษานิเทศก์เครือข่าย	ทุกศูนย์เครือข่าย	นางสุนีย์รัตน์ วีระสุนทร นางสุวิมล โศกคาน

ที่	เรื่อง	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๑๗	การติดตามตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวสุวิมล โคกคาน
๑๘	พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวผกายรัตน์ บริรักษ์ศุภกร
๑๙	โรงเรียนในโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ	โรงเรียนบ้านไม้รูดฯ	นางสาวผกายรัตน์ บริรักษ์ศุภกร นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๒๐	พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ สักวาล
๒๐	โรงเรียนในโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษ	โรงเรียนบ้านไม้รูดฯ	นางชุตติกาญจน์ มัดธาปะโท
๒๑	พัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย	ทุกโรงเรียนในสังกัด	นางสาวรุ่งอรุณ สักวาล
๒๒	การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	๘ โรงเรียน	นายประภัทร ประภัสสรางกุล

การสรุปผลการนิเทศ

ในการนิเทศแต่ละครั้งให้สรุปผลการนิเทศ ดังนี้

๑. สะท้อนผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบ
๒. บันทึกสมุดนิเทศเชิงสร้างสรรค์ค้นหาจุดเด่นก่อนจึงเสนอแนะในข้อที่ควรพัฒนา (ไม่นำ สมุดนิเทศกลับมาสำนักงานเนื่องจากสมุดนิเทศควรอยู่ประจำโรงเรียน)
๓. สำเนาการนิเทศเพื่อเก็บเป็นหลักฐานการนิเทศ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการ
๔. สรุปผลการนิเทศส่งกลุ่มงานนิเทศตามแบบที่กำหนด ๑ ครั้ง/เดือนส่งทุกสิ้นเดือนเพื่อกลุ่มงานนิเทศจะได้บันทึกเสนอผู้บังคับบัญชาต่อไป (รายงานผลการนิเทศต่อผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน)

เครื่องมือนิเทศ

การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษา ทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและ การประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับและสะท้อน ถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบการประเมิน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มาก แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเน้น การเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ ตามบริบทของสถานศึกษา ปรับกระบวนการทัศน์ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนในสถานศึกษาต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายคือมาตรฐานที่สถานศึกษา กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น

การพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีแนวคิดที่ต้องเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาปฏิบัติได้ ประเมินได้จริง กระชับ และจำนวนน้อย แต่สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้จริง ข้อมูลที่ได้เกิดประโยชน์ ในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับชาติ ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานจึงเน้นที่คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพของสถานศึกษา และให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษโดยได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แบบติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ปีการศึกษา ๒๕๖๑
มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดี เลิศ (๔)	ดี (๓)	ปานกลาง (๒)	กำลังพัฒนา (๑)	
๑. คุณภาพของเด็ก	๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้						
	๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้						-
	๑.๓ มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเองและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม						
	๑.๔ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย
มาตรฐานที่ ๑. คุณภาพของเด็ก

๑. วิจัยดำเนินการของสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....
.....
.....
.....
.....

๓. จุดเด่น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

มาตรฐานที่ ๒. กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน น ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดี เลิศ (๔)	ดี (๓)	ปาน กลาง (๒)	กำลัง พัฒนา (๑)	
๒. กระบวนการ บริหารและ การจัดการ	๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุม พัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบท ของท้องถิ่น						
	๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับ ชั้นเรียน						-
	๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความ เชี่ยวชาญด้านการจัด ประสบการณ์						
	๒.๔ จัดสภาพ แวดล้อม และสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัยและ เพียงพอ						
	๒.๕ ให้บริการสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อการเรียนรู้เพื่อ สนับสนุนการจัด ประสบการณ์สำหรับครู						
	๒.๖ มีระบบบริหาร คุณภาพที่เปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมี ส่วนร่วม						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย
มาตรฐานที่ ๒. กระบวนการบริหารและการจัดการ

๑. วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....
.....
.....
.....
.....

๓. จุดเด่น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

มาตรฐานที่ ๓. การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ที่เน้น เด็กเป็นสำคัญ	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดี เลิศ (๔)	ดี (๓)	ปาน กลาง (๒)	กำลัง พัฒนา (๑)	
๓. การจัด ประสบการณ์ที่ เน้นเด็กเป็น สำคัญ	๓.๑ จัดประสบการณ์ ที่ส่งเสริมให้เด็ก มีพัฒนาการทุก ด้านอย่างสมดุล เต็มศักยภาพ						
	๓.๒ สร้างโอกาสให้ เด็กได้รับ ประสบการณ์ตรง เล่น และปฏิบัติ อย่างมีความสุข						-
	๓.๓ จัดบรรยากาศที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้สื่อ และ เทคโนโลยีที่ เหมาะสมกับวัย						
	๓.๔ ประเมิน พัฒนาการเด็ก ตามสภาพจริง และนำผลการ ประเมิน พัฒนาการเด็กไป ปรับปรุงการจัด ประสบการณ์และ พัฒนาเด็ก						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย
มาตรฐานที่ ๓. การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

๑. วิจัยดำเนินการของสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....
.....
.....
.....
.....

๓. จุดเด่น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

แบบติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานที่ ๑. ด้านคุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดีเลิศ (๔)	ดี (๓)	ปานกลาง (๒)	กำลังพัฒนา (๑)	
๑. ด้านคุณภาพ ของผู้เรียน ๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ ทาง วิชาการ ของผู้เรียน	๑) ความสามารถในการ อ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ (ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น)						
	๒) ความสามารถ ในการ คิดวิเคราะห์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ แก้ปัญหา						
	๓) มีความสามารถในการ สร้างนวัตกรรม						
	๔) มีความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสาร						
	๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา						
	๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องาน อาชีพ						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดี เลิศ (๔)	ดี (๓)	ปานกลาง (๒)	กำลังพัฒนา (๑)	
๑. ด้านคุณภาพของผู้เรียน ๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	๑) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด						
	๒) มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย						
	๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย						
	๔) มีสุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณภาพของผู้เรียน

๑. วิจัยดำเนินการของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....

.....

.....

.....

.....

๓. จุดเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดีเลิศ (๔)	ดี (๓)	ปานกลาง (๒)	กำลังพัฒนา (๑)	
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการ บริหารและการ จัดการ	๒.๑ มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ สถานศึกษากำหนด ชัดเจน						
	๒.๒ มีระบบบริหารจัดการ คุณภาพของ สถานศึกษา						
	๒.๓ ดำเนินงานพัฒนา วิชาการที่เน้นคุณภาพ ผู้เรียนรอบด้าน ตาม หลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย						
	๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทาง วิชาชีพ						
	๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทาง กายภาพและสังคมที่ เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้						
	๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อ สนับสนุนการบริหาร จัดการและการจัดการ เรียนรู้						
สรุประดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)						

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๑. วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....
.....
.....
.....
.....

๓. จุดเด่น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
.....
.....
.....
.....

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับคุณภาพ					หลักฐาน/ร่องรอย
		ยอดเยี่ยม (๕)	ดีเลิศ (๔)	ดี (๓)	ปานกลาง (๒)	กำลังพัฒนา (๑)	
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการ จัดการเรียนการ สอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ	๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ กระบวนการคิดและ ปฏิบัติจริง และ สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิต						
	๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่ง เรียนรู้ที่เอื้อต่อการ เรียนรู้						
	๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้น เรียนเชิงบวก						
	๓.๔ ตรวจสอบและประเมิน ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมา พัฒนาผู้เรียน						
	๓.๕ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และให้ข้อมูล ป้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้						
สรุประดับคุณภาพ		ระดับคุณภาพ.....(แปลผล.....)					

สรุปผล การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๑. วิวัฒนาการของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ผลงานที่ปรากฏ

.....

.....

.....

.....

.....

๓. จุดเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

๔. จุดที่ควรพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

แบบรายงานการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ที่	วัน เดือน ปี	สถานศึกษา	เป้าหมาย	เรื่องที่ นิเทศ	วิธีการ / กระบวนการนิเทศ	สื่อ / เครื่องมือ นิเทศ	ผลการ ดำเนินการ

ภาคผนวก

มาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์

หมวด ๑ มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพของศึกษานิเทศก์

ข้อ ๑ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องมีมาตรฐานความรู้ ดังต่อไปนี้

(ก) มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดย มีความรู้ ดังต่อไปนี้

- (๑) การนิเทศการศึกษา
- (๒) นโยบายและการวางแผนการศึกษา
- (๓) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
- (๔) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (๕) การบริหารการจัดการศึกษา
- (๖) การวิจัยทางการศึกษา
- (๗) กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ
- (๘) การบริหารการจัดการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (๙) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับ

ศึกษานิเทศก์

(ข) ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการนิเทศการศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภารับรอง

ข้อ ๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องมีมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๑) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี หรือมีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษารวมกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

หมวด ๒ สารความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ตามมาตรฐานความรู้

ข้อ ๓ การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย สารความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สารความรู้

- (๑) หลักการและรูปแบบการนิเทศ
- (๒) วิธีการและกระบวนการนิเทศ
- (๓) กลยุทธ์การนิเทศการศึกษา
  - (๓.๑) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา
  - (๓.๒) การสร้างทักษะในการนิเทศ
  - (๓.๓) การใช้กลยุทธ์ในการนิเทศ
  - (๓.๔) การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ
  - (๓.๕) การควบคุมและการประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๔) การนิเทศภายใน

ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถวิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา

(๒) สามารถติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้การสอน และการบริหารจัดการศึกษา

(๓) สามารถประสาน สนับสนุน และเผยแพร่ผลงานด้านการนิเทศการศึกษาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) สามารถใช้เทคนิคการนิเทศได้อย่างหลากหลายด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

ข้อ ๔ นโยบายและการวางแผนการศึกษา ประกอบด้วย สารະความรู้และสมรรถนะดังต่อไปนี้

(ก) สารະความรู้

(๑) ระบบและทฤษฎีการวางแผน

(๒) บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไทยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา

(๓) แผนการศึกษาระดับชาติและระดับต่างๆ

(๔) การวิเคราะห์และกำหนดนโยบายการศึกษา

(๕) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

(๖) การพัฒนาและประเมินนโยบายการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลเพื่อการจัดทำนโยบาย แผน และการติดตามประเมินผลด้านการศึกษา

(๒) สามารถให้คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินงาน และการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

(๓) สามารถให้คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลดี คุ่มค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ข้อ ๕ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย สารະความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สารະความรู้

(๑) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

(๒) การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

(๓) หลักการพัฒนาหลักสูตร

(๔) การจัดการเรียนรู้

(๕) จิตวิทยาการศึกษา

(๖) การวัดและการประเมินผล

(๗) การจัดการศึกษาพิเศษ

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ปรีक्षाเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา

(๒) สามารถสาธิต แนะนำครูให้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน

(๓) สามารถประเมินหลักสูตรและการแนะนำหลักสูตรไปใช้

ข้อ ๖ การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) การบริหารคุณภาพ

(๒) การประกันคุณภาพการศึกษา

(๓) มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

(๔) กระบวนการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดทำมาตรฐาน และการพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา

(๒) สามารถนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา

(๓) สามารถให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการวางระบบการจัดทำรายงานผลการ
ประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและพร้อมรับการประเมินภายนอก

ข้อ ๗ การบริหารการจัดการการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) หลักและระบบขอบข่ายการจัดการศึกษา

(๒) หลักการบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(๓) การปฏิรูปการศึกษา

(๔) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำปรึกษา แนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของ
การศึกษา

(๒) สามารถนิเทศการบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

(๓) สามารถบริหารจัดการการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ข้อ ๘ การวิจัยทางการศึกษา ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) ระเบียบวิธีวิจัย

(๒) กระบวนการวิจัย

(๓) การนำผลการวิจัยไปใช้

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถให้คำแนะนำ ปรัชญาเกี่ยวกับการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน

(๒) สามารถให้คำแนะนำปรัชญาเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

(๓) สามารถดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านการเรียนรู้และการจัดการ การศึกษา

ข้อ ๙ กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานทางวิชาการ ประกอบด้วยสาระ ความรู้ และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) กลวิธีการนำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่เหมาะสมกับการเรียนรู้

(๒) การเขียนรายงาน บทความ ผลงาน ผลการศึกษาค้นคว้าและอื่น ๆ

(๓) การวิเคราะห์ วิจัยผลงานวิชาการอย่างสร้างสรรค์

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถเขียนเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ

(๒) สามารถแนะนำและให้คำปรึกษาการเขียนเอกสารทางวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๓) สามารถนำเสนอความรู้ แนวคิด ทฤษฎีด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมต่อการเรียนรู้

ข้อ ๑๐ การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) หลักการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๒) อินเทอร์เน็ต

(๓) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

(๔) ระบบมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์

(๕) สำนักงานอัตโนมัติ

(ข) สมรรถนะ

(๑) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตน และการพัฒนางานได้อย่างเหมาะสม

(๒) สามารถให้คำปรึกษา แนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการ การศึกษาแก่สถานศึกษา

ข้อ ๑๑ คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

(ก) สาระความรู้

(๑) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับศึกษานิเทศก์

(๒) จรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์

(๓) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(ข) สมรรถนะ

(๑) ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพศึกษานิเทศก์

(๒) มีหลักธรรมในการนิเทศ และประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี

หมวด ๓ มาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการ พัฒนา

วิชาชีพทางการศึกษา

(๒) ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับบริการ นิเทศ

(๓) มุ่งมั่นพัฒนาผู้รับบริการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติการจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็ม

ศักยภาพ

(๔) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

(๕) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ

(๖) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับบริการนิเทศ

(๗) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

(๘) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

(๙) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

(๑๐) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

(๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ

(๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

(ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

ประธานกรรมการคุรุสภา